

studera.nu

Högskolestudier i Sverige

Universitets- och
högskolerådet

Lätt svenska

HÖGSKOLESTUDIER I SVERIGE utgiven av Universitets- och högskolerådet 2014, Hylte tryck

FOTON: Erik Lundback (omslag, s. 5, 6, 7, 11, 13, 18) Eva Dalin (s. 8-9, 12, 15, 16). **ISBN** 978-91-7561-012-2

Innehåll

→ Högre utbildning i Sverige	4
→ Studier på universitet är till för alla	4
→ Universitet eller högskola?	7
→ Kurser och program	8
Betyg och poäng	8
Typ av examen	9
→ Studiebehörighet	10
Allmänna behörighetskrav	10
Specifika antagningskrav	10
Vad händer om jag inte uppfyller kraven?	10
Högskoleprovet	10
→ Att söka till högre studier	13
→ Vad kostar det att studera?	14
Återbetalning av lånet	14
Stipendier och bostadstillägg	14
Att arbeta under studietiden	14
→ Studentboende	17
→ Arbete efter studierna	17
→ Andra sätt att studera	18
→ Studier utomlands	18
Erasmus+	18

Högre utbildning i Sverige

Många människor funderar på att studera på högre nivå. Det kan till exempel vara en student som precis har avslutat gymnasiet och vill fortsätta att utbilda sig. Det kan vara en vuxen som vill lära sig något nytt genom att läsa några kurser på distans.

Högre utbildning är bra för den personliga utvecklingen. Här får du veta mer om universitet och högskolor, kurser och program, hur du ansöker och vilket ekonomiskt stöd du kan få under studietiden. Du får också information om boende och arbete efter studierna.

Studier på universitet är till för alla

De svenska universiteten och högskolorna är öppna för alla som vill studera. Några studenter går vidare till högre studier direkt efter gymnasiet. Andra studenter väljer att arbeta först eller resa utomlands innan de börjar på universitetet. De flesta studenterna är mellan 20 och 25 år gamla, även om många studenter är äldre. Sveriges universitet har blivit allt mer multikulturella. Många utländska studenter kommer till Sverige för att studera.

Studier på svenska eller engelska?

De svenska universiteten ger tusentals kurser och program med undervisning på svenska och på engelska. Studenter som ännu inte har uppnått nivå 6 i svenska, den nivå som undervisas under gymnasiets år 3, kan läsa kurser med undervisning på engelska.

Svenska för invandrare, SFI, är inte ett krav för högre undervisning. Du kan hitta hela katalogen med kurser med undervisning på svenska på: www.antagning.se. Du kan jämföra dessa kurser med hjälp av funktionen Jämför utbildning på: www.studera.nu. Informationen där finns bara på svenska.

www.universityadmissions.se har hela katalogen med kurser där undervisningen sker på engelska. Du kan ta reda på mer om vad du behöver kunna på: www.antagning.se, www.universityadmissions.se eller på varje universitets webbplats.

Universitet eller högskola?

Sverige har ungefär 50 skolor för högre utbildning. De ligger över hela Sverige från Kiruna i norr till Malmö i söder. De flesta av skolorna är offentliga. Det betyder att staten äger dem. Det finns även ungefär tio privata skolor.

Både de offentliga och privata universiteten och högskolorna ger examensbevis till studenter som klarat sina studier. Universiteten och högskolorna får tillstånd att ge examensbevis av den svenska myndigheten Universitetskanslerämbetet. Myndigheten kontrollerar universiteten och högskolorna för att se om de är bra nog. Det är bara de som klarar kontrollerna som får ge examensbevis.

En fråga som blivande studenter ofta ställer sig är vilket universitet eller högskola som är bäst. Det är omöjligt att svara på. Det beror på vad du tycker är viktigast. Det du ska tänka på är vilka program som finns, universitetets storlek, plats, atmosfär och annat som du tycker är viktigt. Flera universitet och högskolor specialiserar sig på vissa typer av utbildningar, som till exempel konst eller teknik. Andra universitet och högskolor har program i många olika ämnen.

Det finns även privata utbildningsföretag i Sverige. De kallar sig för universitet och högskolor, men de är inte som riktiga universitet eller högskolor. De tar ofta ut terminsavgifter. Informationen i den här broschyren handlar inte om dessa typer av skolor.

Du har säkert lagt märke till att den här broschyren använder orden universitet och högskola. Sverige har både universitet och högskolor. De är lika bra. Skillnaden är att ett universitet alltid kan erbjuda forskar-

utbildningar. Högskolorna kan inte göra detta. Några högskolor har tillstånd som låter dem ha forskarutbildningar inom vissa forskningsområden. Uttrycket institution för högre utbildning betyder både universitet och högskola. I den här broschyren använder vi ibland ordet universitet när vi syftar på både universitet och högskolor. Samma bestämmelser gäller för båda.

Kurser och program

Din universitetsutbildning består av kurser. I Sverige kan du välja att studera enskilda kurser och själv sätta ihop kurserna till en examen. Du kan också välja att gå ett program där universitetet har bestämt vilka kurser som ska finnas med i programmet.

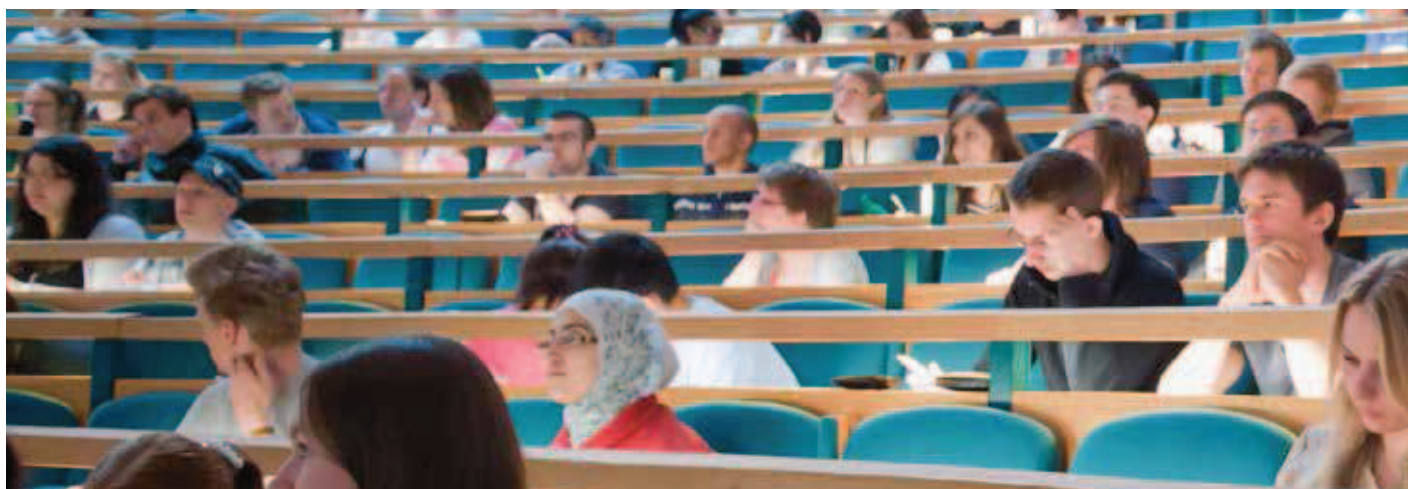
Alla program leder fram till en examen. Men väljer du kurser måste du välja rätt kurser för att kunna sätta ihop dem till en examen. När du har kommit in på ett program har du en plats på alla kurser som ingår i programmet. Om du studerar enskilda kurser måste du söka och bli antagen till varje enskild kurs under studiernas gång. Det är inte säkert att det finns plats för dig i varje enskild kurs.

Du kan studera på heltid eller deltid. Om du inte kan eller inte vill flytta till en ort eller stad med ett universitet eller en högskola, kan du välja distansut-

bildning. Distansutbildning betyder att du kan studera hemma eller på ett lärcenter i din hemkommun. De olika lärcentra har studie- och yrkesvägledare som kan ge dig råd och stöd. På några distanskurser måste du vara med vid några träffar på universitetet. På andra, inte. Du kan söka efter distanskurser med och utan träffar på webbplatserna: www.antagning.se och www.universityadmissions.se. Du kan också jämföra olika distanskurser på www.studera.nu med hjälp av tjänsten Jämför utbildning.

Betyg och poäng

Alla kurser på den högre utbildningen ger dig ett antal poäng. En termin med heltidsstudier ger dig 30 poäng. Ett helt år ger dig 60 poäng. Programmen är ofta på tre år för kandidatnivå. Tre år är 180 poäng. Läser du

ett eller två år till får du magister eller masternivå. Det är då 60 eller 120 poäng till.

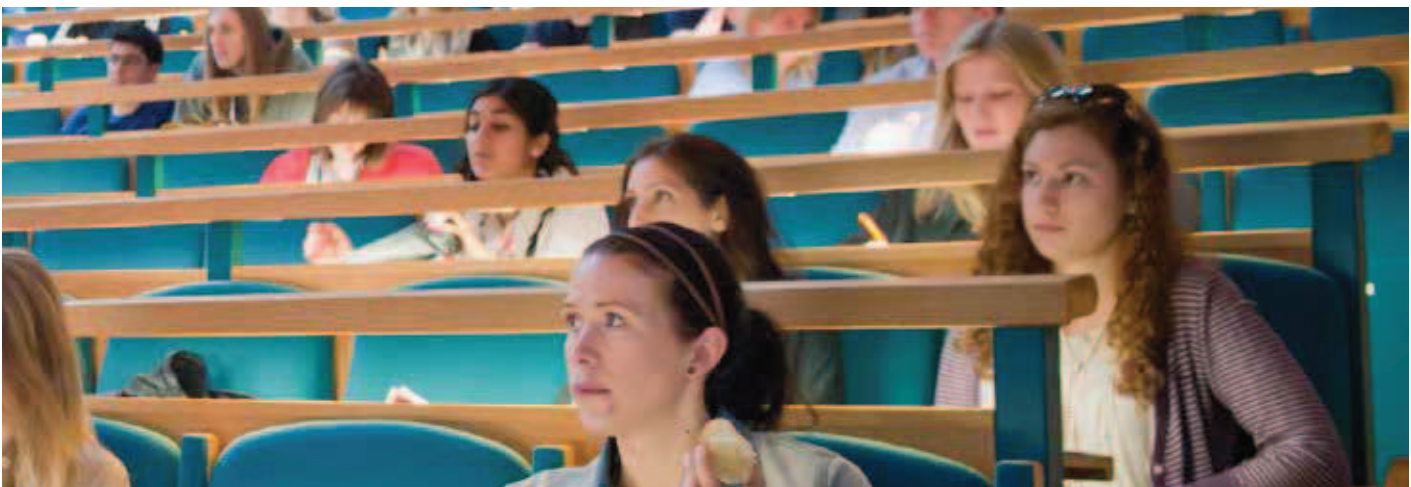
Kursläraren ger prov för att han eller hon ska kunna få veta vad studenten har lärt sig. Proven kan vara tidsbegränsade och skriftliga, då sitter du en bestämd tid och skriver svar på frågor. Proven kan ges i form av hemtentor. Då skriver du hemma. Proven kan vara muntliga. Då ska du berätta för din lärare vad du har lärt dig.

Studenterna måste även lämna in egna uppgifter, gruppuppgifter och uppsatser. På en del kurser ska du göra laborationer. Läraren ger betyg på proven. Du har rätt att göra omprov, men inte mer än fem gånger. Ibland kan en student överklaga ett betyg på ett prov. Mer information om prov och betyg kan du hitta på: www.studera.nu.

Typ av examen

När du har läst klart dina studier kan du be att få en examen från det universitet eller den högskola där du har studerat. Det finns tre slags examina: allmän, konstnärlig och yrkesexamen. Det finns två slags allmänna examina på grundnivå: Högskoleexamen på två år och kandidatexamen på tre år. Dessutom finns det två slags examina på avancerad nivå: magisterexamen på ett år och masterexamen på två år.

Program som utbildar för yrken leder till en yrkesexamen. Exempel på sådana program är utbildningar till sjuksköterska, ingenjör och psykolog.

Studiebehörighet

För att kunna studera på ett universitet eller en högskola måste du kunna uppfylla de allmänna och specifika behörighetskraven för den kurs eller det program du har sökt till.

Allmänna behörighetskrav

Alla kurser och program har vissa grundkrav. Om du har en gymnasieexamen från ett svenskt gymnasium eller från en kommunal vuxenutbildning har du uppfyllt det allmänna antagningskravet för högre utbildning i Sverige.

Även studenter med en yrkesutbildning från ett svenskt gymnasium eller vuxenutbildning får söka till högre utbildning. Men då ska de ha godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk 2 + 3 och engelska 6.

Om du saknar betygen i svenska eller engelska måste du först studera och få godkänt i de kurserna. Har du en gymnasieutbildning i ett annat land som säger att du har rätt till högre utbildning i ditt hemland? Då får du ganska säkert studera i Sverige. Men du måste uppfylla kraven på svenska, engelska och matematik. Du kan även få allmän behörighet genom så kallad reell kompetens eller tidigare studier. Mer information om bedömningen av tidigare studier hittar du på varje institutions webbplats.

Specifika antagningskrav

För de flesta av kurserna måste studenten kunna visa att han eller hon har vissa förkunskaper. Det kallas särskild behörighet. Ett exempel kan vara ett ingenjör-

program. Där måste studenten ha gått klart en högre matematikkurs och en naturkunskapskurs. Vissa kurser och program, till exempel inom de konstnärliga ämnena, kan ha särskilda intagningsprov.

Vad händer om jag inte uppfyller kraven?

Om du inte uppfyller de allmänna eller särskilda behörighetskraven kan du göra något åt det. Du kan hitta mer information hos gymnasiet, den kommunala vuxenutbildningen och folkhögskolorna.

Du kan även få hjälp av en studievägledare. Läs på: www.folkhogskola.nu, www.studera.nu eller din hemkommuns webbplats för att få mer information.

Högskoleprovet

Om du uppfyller behörighetskraven kan du förbättra dina möjligheter att komma in på den utbildning du vill genom att göra Högskoleprovet. Högskoleprovet är uppdelat i åtta avsnitt och innehåller 160 frågor. Alla områden utom den engelska läsförståelsen är på svenska. Så det är bra om du är bra på svenska. Dessa ämnen finns med i provet: matematik, kvantitativ jämförelse, diagram, tabeller och kartor, logiskt tänkande med hjälp av matematiska problem, engelsk läsförståelse, svensk läsförståelse och svenskt ordförråd.

Du kan göra detta prov två gånger om året. Du kan göra det så många gånger du vill. Dina resultat gäller sedan i fem år.

Du kan söka platser i kurser och program med dina betyg och med högskoleprovet, så du har inget att förlora genom att göra provet.

Du hittar mer information om provet, och ansökningshandlingar på: www.hogskoleprov.nu. För information på engelska om provet se: www.studera.nu.

Studievägledning

Ett bra sätt att få hjälp med dina frågor när det gäller universitetsstudier är att prata med en studievägledare. Om du studerar på ett svenskt gymnasium kan du kontakta studievägledaren på skolan. Elever som studerar på en folkhögskola eller i den kommunala vuxenutbildningen har också studievägledare. Varje universitet och högskola har studievägledning åt sina studenter. Tjänsten Jämför utbildning på: www.studera.nu har kontaktinformation till studievägledarna på de universitet du är intresserad av. Informationen finns bara på svenska.

Att söka till högre studier

Universitets- och högskolerådet förkortas UHR. De ansvarar tillsammans med de svenska universiteten och högskolorna för hur du söker till kurser och program. Studenterna kan söka till alla svenska universitet och högskolor på webbplatsen www.antagning.se. Där finns kurser och program på svenska. Studenter kan också söka på www.universityadmissions.se för utbildningar där undervisningen är på engelska.

Om du har skyddad identitet, personliga uppgifter som inte får avslöjas eller av andra orsaker inte kan söka online kan du kontakta UHR för att få hjälp. Du hittar mer information om detta på: www.studera.nu och www.antagning.se.

Du kan hitta information om ansökningar, behörighetskrav och urval hos www.antagning.se eller hos www.universityadmissions.se. www.antagning.se har bara information på svenska.

www.universityadmissions.se har information på engelska. Där kan du söka efter kurser och program, skapa ett användarkonto, skicka in dina ansökningshandlingar och få veta om du har kommit in på den utbildning du sökt.

Tänk på att www.universityadmissions.se är en webbplats som är för internationella studenter. Men du kan hitta all ny ansökningsinformation på engelska och hela katalogen över kurser och program som finns på engelska på den webbplatsen. Ansökningstiden är uppdelad på två terminer per år. Höstterminen börjar i augusti-september och slutar i mitten av januari. Vårterminen börjar i mitten av januari och slutar i juni.

Sista dagen för ansökningar är:

- För internationella studenter för kurser och program med undervisning på engelska är sista dag 15 januari för höstterminen och 15 augusti för vårterminen.
- För boende i Sverige eller ett EU/EES-land för kurser med undervisning på svenska och engelska är sista dag för ansökan 15 april för höstterminen och 15 oktober för vårterminen.

För dig som vill studera under sommaren har universiteten några kortare kurser. Sista dag för ansökan till sommarkurserna är 15 mars.

Vad kostar det att studera?

Den högre utbildningen i Sverige är gratis för medborgare i ett EU/EES-land eller Schweiz. Personer med uppehållstillstånd i Sverige slipper också avgifter. Doktorandstudier är gratis för alla. Men som student kommer du ändå att behöva pengar till mat, bostad och kurslitteratur. Det vanligaste sättet för studenterna att klara sig med pengar under studietiden är att ansöka om studiestöd från Centrala studiestödsnämnden, CSN. Studiestödet är ett bidrag som du inte behöver betala tillbaka och ett studielån som du måste betala tillbaka senare.

Du kan ansöka om bara studiebidraget om du har andra sätt att försörja dig på. Du kan även få studiestöd för deltidsstudier. Du kan få studiestöd för universitetsstudier upp till högst 240 veckor. Du kan få studiestöd fram till att du fyllt 56 år. Men rätten att låna pengar blir mindre från och med den dag du har fyllt 47 år.

Din rätt till studiestöd påverkas inte av hur mycket pengar du har på banken eller hur mycket din familj tjänar. Men det finns en gräns för hur mycket pengar du själv får tjäna under ett halvt kalenderår medan du studerar. Du måste inte ha någon form av säkerhet för ditt studielån, men du måste ta ett visst antal poäng under varje termin för att kunna fortsätta att få studiestödet. Särskilda regler gäller om du inte är svensk medborgare. Mer information om detta hittar du på CSN:s webbplats: www.csn.se.

Återbetalning av lånet

Du börjar betala tillbaka ditt studielån som tidigast sex månader efter att du senast fick pengarna. Den summa

du betalar tillbaka varje år beror på hur mycket pengar du har lånat, räntan och din ålder. Mer information om återbetalningen finns på CSN:s webbplats.

Stipendier och bostadstillägg

Det finns inte många stipendier som studenter som läser på högskolan kan söka i Sverige. De stipendier som finns att söka räcker ofta inte att leva på.

Studenter i Sverige har för det mesta studiestöd istället för stipendier. De allmänna biblioteken har information om var du kan söka stipendier. Mer information finns på: www.studera.nu.

Studenter som måste betala terminsavgifter i Sverige kan ansöka om stipendier genom Svenska institutet samt universiteten och högskolorna. Du hittar mer information på webbplatsen: www.studyinsweden.se.

Om du är förälder mellan 18 och 28 år och har låg inkomst kan du ansöka om bostadstillägg. Du hittar mer information om detta på Försäkringskassans webbplats: www.forsakringskassan.se

Att arbeta under studietiden

Det är viktigt att komma ihåg att studierna tar tid. Heltidsstudier kräver ofta lika mycket tid som ett heltidsarbete, det vill säga 40 timmar i veckan.

En del studenter deltidsarbetar under sin studietid, men när du inte går på föreläsningar ska du använda den mesta av din tid till egna studier eller studier tillsammans med dina studiekamrater.

Levnadskostnader

Myndigheten Konsumentverket har gjort en budget för män och kvinnor som studerar. Dessa siffror är bara ungefärliga. Alla kan spara på olika områden, till exempel maten. Tänk på att kostnaderna oftast är högre i större städer som Stockholm och Göteborg än på mindre orter i Sverige.

Kostnaderna gäller per månad och är i svenska kronor.

	Män	Kvinnor
Mat	2 380	1 790
Personlig hygien	380	510
Kläder och skor	590	600
Fritid	620	620
Mobiltelefon	230	230
Förnödenheter som toalettpapper, mm	100	100
Media, inklusive internet och TV-licens	600	600
Hemförsäkring	90	90
Hyra	3 500	3 500
Elektricitet	250	250
Läroböcker och annan litteratur	750	750
Kommunala transporter	510	510
Total	10 000	9 550

Studentboende

Det finns flera olika slags sätt att bo på för studenter. Om du har kommit in på en kurs eller ett program på det universitet där du bor kan du förstås bo kvar hemma. Annars kan hyra en studentlägenhet eller ett rum i en studentkorridor. Om du bor i en studentkorridor kommer du att ha eget rum och dela kök med andra studenter.

Det bästa sättet att ta reda på vilka bostäder som finns för studenter är att läsa på varje universitets webbplats. Information om studentbostäder kan du också få av institutionen, studentkåren eller av privata bostadsföretag.

Att hitta någonstans att bo under dina studier kan vara svårt. Det är mycket viktigt att du börjar söka tidigt, särskilt om du ska studera i en större stad. Du kan hitta kontaktinformation till alla universitet och högskolor i Sverige, samt information om bostäder på: www.studera.nu.

Arbete efter studierna

Den bästa platsen för att hitta information om jobb och yrken är hos Arbetsförmedlingen. Deras webbplats: www.arbetsformedlingen.se har mycket information för dig som söker jobb. Om du har gått klart dina studier i ett annat land kan du få dem värderade av Universitets- och högskolerådet: www.uhr.se.

Fakta om svensk högre utbildning

Så många studenter studerar i Sverige varje år: **357 000**

Så många program finns på kandidat- och magisternivå: fler än **4 000**

Så många program finns med undervisning på engelska på kandidat- och magisternivå: fler än **7 000**

Procent av Sveriges befolkning i åldern 30 till 34 med minst två års högre utbildning: **47,5 procent**

Högsta summan du kan få för heltidsstudier varje år med studiestöd och studielån: **90 240 kronor**

Så många nya studenter med utländsk bakgrund under åren 2011 till 2012: **13 100**

Så många studenter studerar på distans: **68 000**

Så många doktorander fanns under höstterminen år 2012: **19 000**

Så många studenter studerar utomlands åren 2011 till 2012: **27 700**

Arbetslösheten bland studenter som bara har gått ut gymnasiet: **7,3 procent**

Andra sätt att studera

Det finns andra sätt att studera för studenter som vill fortsätta sina studier efter gymnasiet. Yrkeshögskolan blandar teoretiska och praktiska studier i nära samarbete med arbetsgivare och industrin. Mer information hittar du på: www.yrkeshogskolan.se. Studenter kan även studera kurser och program på en folkhögskola.

Det finns ungefär 175 folkhögskolor i Sverige, som ger utbildning i många ämnen.

Folkhögskolorna kan också hjälpa studenter att förbereda sig för universitetsstudier. Du hittar mer information på: www.folkhogskola.se.

Studier utomlands

De flesta svenska universitet har avtal med utländska universitet om olika typer av program för studier utomlands. Den tid du studerar utomlands kan vara en del av ditt svenska program. De poäng du tar utomlands räknas med när du återvänder till Sverige.

För att kunna vara med i ett studieprogram utomlands måste du ha kommit in på ett svenskt universitet eller högskola. Oftast måste du ha tagit ett visst antal poäng i Sverige innan du åker utomlands för att studera.

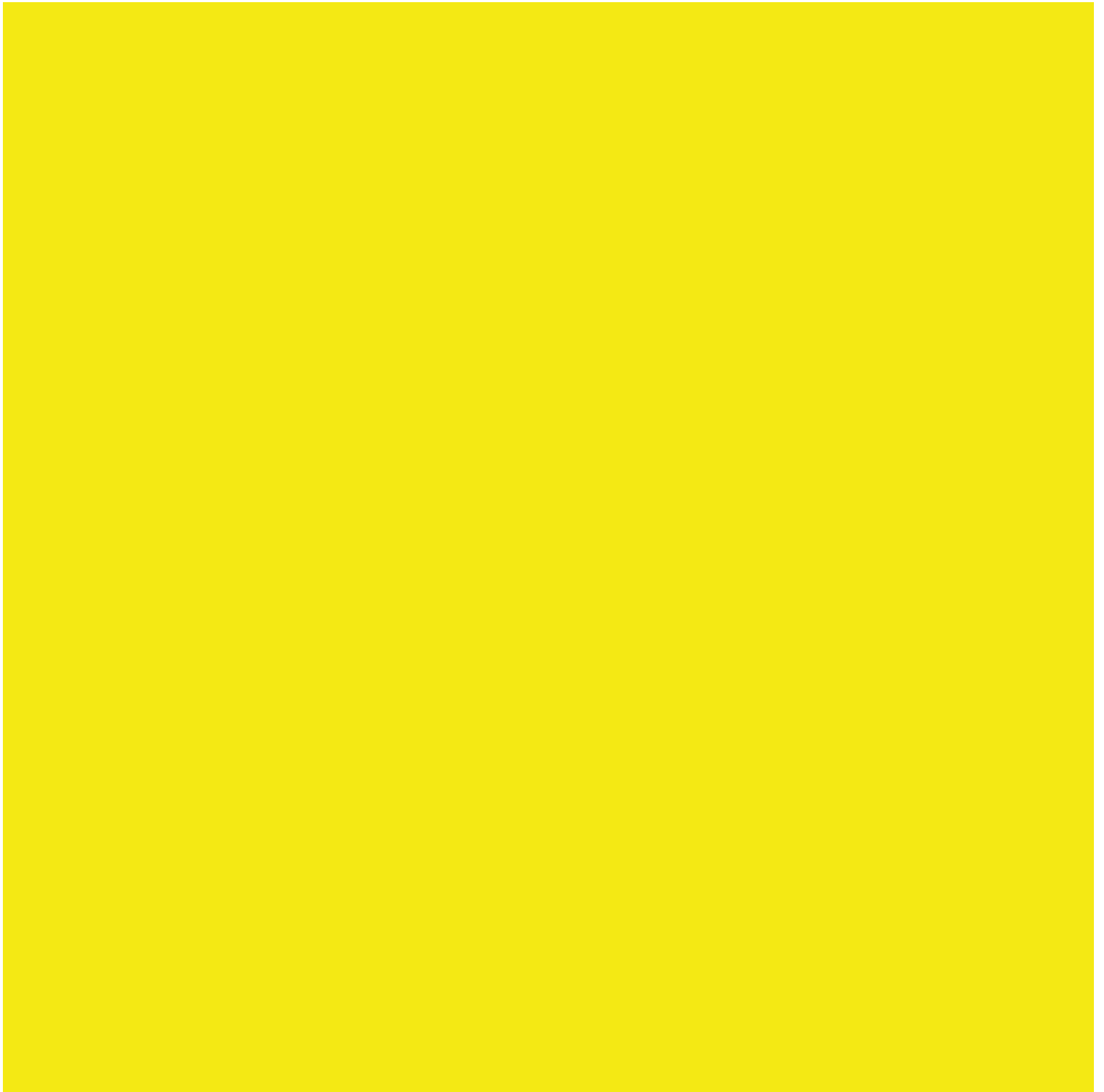
Studenter kan få studiestöd och CSN-lån för sina studier utomlands. Studenterna kan också söka stipendier. Kontakta den internationella samordnaren på ditt universitet för att få mer information. Det finns även information om att studera utomlands på: www.studera.nu.

Erasmus+

Det största programmet för utbytesstudenter heter Erasmus+ och är Europeiska unionens program för studier i Europa. Erasmus+ ger studenterna möjlighet

en att studera i tre till tolv månader på ett universitet i ett annat europeiskt land. Erasmusstudenterna betalar inga terminsavgifter och får ett stipendium på 315 eller 375 Euro varje månad. Erasmus+-studenterna kan studera på grundnivå, magisternivå eller doktorandnivå. Du kan läsa mer om Erasmus+-programmet på: www.studera.nu.

studera.nu

Den här broschyren är gjord av Universitets- och högskolerådet, en myndighet som på olika sätt arbetar med frågor som rör utbildning, utveckling och utbyte inom skola, högskola och yrkesliv. UHR informerar om högskolestudier i Sverige och utomlands på www.studera.nu. Där kan du jämföra utbildningar, få information om högskoleprovet och mycket mer. UHR sköter också antagningen till svenska universitet och högskolor på www.antagning.se.

**Universitets- och
högskolerådet**